

DE ACTUALITEIT VAN HET CHRISTELIJK SOCIAAL DENKEN **Amersfoort, maandag 4 april 2016**

Sociale kwestie 19de eeuw :
Industriële Revolutie
kapitaal versus arbeid

Reactie van de kerken en de christelijke politiek:
Rerum Novarum 1891 (paus Leo XIII)
Christelijk Sociaal Congres 1891 (Abraham Kuyper)
Ontwikkeling christelijk sociaal denken

Emancipatie van gereformeerden en rooms- katholieken (verheffen)
Kuyper, Schaepman, Nolens
Klassenharmonie versus klassenstrijd (verbinden)
Temmen van het kapitalisme: opbouw van een sociale markteconomie

Belangrijke principes katholiek/christelijk sociaal denken:
menselijke waardigheid
personalisme (versus individualisme) : relationeel mensbeeld
Solidariteit
bonum commune
subsidiariteit / soevereiniteit in eigen kring

Vgl. de basisprincipes van het CDA 1980:
Gerechtigheid
Rentmeesterschap
Solidariteit
Gespreide verantwoordelijkheid

Na 1945: Jaren van de wederopbouw
Belang van bestaanszekerheid na de crisis van de jaren 30 en de oorlogsjaren
Waarborgstaat (Willen Drees) / welfare state/ verzorgingsstaat

Verheffen, verbinden, bestaanszekerheid, gemeenschapsdenken (klassieke christendemocratische principes)
Sociale wetgeving met grote rol voor christendemocraten (Marga Klompé)

Grenzen aan de groei van de verzorgingsstaat;
meer participatie is wenselijk
neoliberale tendens: bezuinigingen, marktwerking

Actueel:
Tijd van onbehagen (Ad Verbrugge): Nederland is steenrijk én doodsbang
Economische en politieke instabiliteit
Ecologische zorgen
Vergrijzing en ontgroening
Angst voor globalisering : winnaar en verliezers
Globalisering van de barmhartigheid en solidariteit versus globalisering van de onverschilligheid (paus Franciscus)

Actuele sociale kwestie: integrale ecologie

Vgl. encycliek Laudato Si /Geloofd zijt Gij (juni 2015)

Christelijk holisme: elementen schepping als broeder en zuster
(broeder zon, zuster maan, broeder vuur, zuster water)

Paus verbindt duurzaamheid én wereldwijde sociale gerechtigheid in één groot concept.

Oproep om alle religieuze en spirituele krachten nu te bundelen

Encycliek is gericht aan rooms- katholieken, andere christenen, andersgelovigen en alle mensen van goede wil.

Vgl. presentatie van de encycliek in Rome door o.a. een milieuspecialist die agnost is.

Katholiek universeel denken:

Belang van inzet voor universele humaniteit

één wereld en één mensenfamilie; broeders en zusters van de Vader

Recht doen aan “ moeder aarde”.

Recht doen aan onderklasse in de wereld (en Nederland.....)

Recht doen aan 60 miljoen vluchtelingen (vgl. kerstbrief van de Nederlandse bisschoppen
“Herbergzaam Nederland”)

Spannende vragen voor de huidige christendemocratie:

(H)erkent de leiding van de Nederlandse christendemocratie het thema integrale ecologie als dé nieuwe sociale kwestie?

Meerdere spannende subvragen:

Herkent de bestaande achterban van het CDA de nieuwe sociale kwestie?

(eerste concurrenten VVD en PVV)

Kan de christendemocratie kiezen voor het universele denken van paus Franciscus in een tijd van nieuwe vormen van nationalisme (of is dat politieke zelfmoord) ?

Wil de christendemocratie principieel denken vanuit de gemeenschap of krijgt toch het individu het primaat (onderscheid protestant – katholiek?) : belang verbinden/ verheffen/ bestaanszekerheid/ katholiek communiodenken.

Vgl. mijn zorgen rond inzet voor de onderklasse en de vluchtelingen (vgl. twee interviews TROUW in 2015)

Mgr. Dr. Gerard De Korte